coggle
made for free at coggle.it

11 Zásady procesního dokazování

- členění základních principů
  - principy řádného fungování justice – odpovídají právu na spravedlivý proces
  - odvětvové principy civilního procesu – tvoří dvojice opačného významu (každý druh civilního procesu je specifický)
- princip dispoziční
  - typicky u sporného řízení
    - procesní iniciativa je dána do rukou účastníků (nikoli soudu)
    - vykonávají vliv na zahájení, průběh, rozsah i skončení řízení
    - založena na ideji právního zájmu – iniciativu má ten, kdo uplatňuje/brání svůj vlastní právní zájem
    - *dispozice řízením* – že žalobce podáním žaloby řízení zahájí, zpětvzetím žaloby přivodí zastavení řízení soudem, žalovaný podáním vzájemné žaloby rozšíří předmět řízení
    - *dispozice předmětem řízení* – zúží/ rozšíří své návrhy v průběhu řízení, uzavřou smír, atd.
- princip oficiality
  - typicky u nesporného řízení – řízení, které lze zahájit i bez návrhu
    - procesní iniciativa je v rukou soudu, sám rozhoduje o zahájení určitého řízení (ex offo) a zároveň vymezuje předmět tohoto řízení - ten je dán hmotným právem (např. je osoba svéprávná?)
    - zohledňovány i jiné zájmy než jen soukromé zájmy
    - řízení má sice účastníky, ale ti jsou omezeni v možnosti svými úkony řízení ovlivňovat
- princip projednací
  - soud projednává v procesu to, co mu účastníci k projednání *předloží* (skutkově) § 101
  - **skutkový stav je soudem zjišťován v rozsahu účastníky tvrzeném, za pomoci důkazů účastníky označených**
  - významná role procesních institutů povinnosti tvrzení/důkazní a břemena tvrzení/důkazní
  - povinnost tvrzení a břemeno tvrzení
    - povinnost účastníka, který chce dosáhnout ochrany svého práva, uvést (tvrdit) rozhodné skutečnosti
    - povinnost tvrzení – uvést skutečnosti významné pro rozhodnutí
    - břemeno tvrzení – procesní odpovědnost účastníka za to, že se soud v řízení rozhodné skutečnosti vůbec dozví
    - pokud účastník neunese břemeno tvrzení – soud jej vyzve, aby doplnil; poučí co má doplnit a jaké jsou následky – § 118a/1 OSŘ! – až pak lze zamítnout pro neunesení břemene tvrzení
      - nelze zamítnout žalobu, pokud neví, že netvrdil to, co měl
  - pov. důk. a břem. důk.
    - povinnost označit důkazy k tvrzeným skutečnostem
    - povinnost důkazní – označit důkazní prostředky k prokázání skutečností, které tvrdí
    - břemeno důkazní – procesní odpovědnost účastníka za to, že jsou prokázána jeho tvrzení
    - obrácené důkazní břemeno (např. u diskriminace - § 133a o. s. ř., porušení nekalé soutěže, újma způsobená členem vol. org. u obch. korp.)
    - pokud účastník neunese důkazní břemeno – soud jej vyzve, aby označil; poučí o následcích – § 118a/3 OSŘ – až pak lze zamítnout pro neunesení důkazního břemene
      - nelze zamítnout žalobu, pokud neví, že nedokázal, co měl
  - typicky u sporného řízení (prolomení - § 120/2 – důkazy vyplývající ze spisu)
- princip vyšetřovací
  - (inkviziční) – za objasnění skutkového stavu nese odpovědnost soud
  - povinnost soudu věc náležitě vyšetřit
  - proces ovládán vyšetřovací zásadou nevylučuje povinnost účastníků uvádět rozhodné skutečnosti a nabízet důkazy, ale **nespojuje tuto povinnost s procesními břemeny**
    - např. omezení svéprávnosti
  - typicky u nesporných řízení – § 20/1 ZŘS (**i ta která jsou pouze na návrh**) - X výjimky např. rozvod - § 390 in fine ZŘS
- volné hodnocení důkazů
  - odpovídají na otázku, jakou váhu či hodnotu mohou pro poznání skutkového stavu důkazní prostředky mít (jak má soud provedené důkazy hodnotit)
  - soud hodnotí důkazy podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti (§ 132 OSŘ)
  - demonstrativní výčet použitelných důkazních prostředků – za důkaz mohou sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci (§ 125 OSŘ)
  - soud musí odůvodnit
  - moderní proces (vč. našeho) - založen na principu volného hodnocení (feudální proces - výlučné uplatnění legální teorie důkazní)
- legální teorie důkazní
  - zákon stanoví důkazní sílu jednotlivých důkazních prostředků, popř. stanoví, ktr. důkazní prostředky jsou pro prokázání urč. skutečností a v jakém rozsahu nutné (př. stanoví nutnost důkazu listinou)
  - náznaky – důkazní síla veřejné listiny (§ 134) a ohledání přiměřeného vzorku (duševní vlastnictví – § 133b)
  - CO JE VEŘEJNÁ LISTINA!! - listina vydaná OVM nebo je prohlášena za veřejnou zákonem
- princip jednotnosti řízení (arbitrárního pořádku)
  - řízení sporné
    - řízení tvoří od zahájení až do **vydání** rozhodnutí jeden celek, v němž není závazně stanoven sled či postup procesních úkonů; postup je stanoven pouze rámcově
      - aby nedocházelo k obstrukcím
    - jednotnost s prvky koncentrace
    - skutečnosti a důkazy musí být uplatněny zásadně v řízení před soudem 1. stupně
    - jen do skončení přípravného jednání – §114c/4 OSŘ
    - jen do skončení prvního jednání – § 118b OSŘ
    - obecně v řízení v 1. stupni (§ 119a/1) – výjimky pro odvolací řízení (§ 205a)
    - odvolací soud již k novým tvrzením a důkazům až na výjimky nemůže přihlížet
    - prolamovaní koncentrace – např. výzvy podle § 118a – doplnění tvrzení, důkazů, jiný právní názor
  - řízení nesporné
    - jednotnost - § 20/2 ZŘS
- princip koncentrační (legálního pořádku)
  - řízení se rozpadá do určitých stádií, v nichž je nutno provést vždy ty úkony, pro něž je procesní stadium určeno, pod sankcí prekluze (procesní úkony jsou ze zákona koncentrovány)
  - koncentrace - nutí účastníky starat se o svůj proces, není zbytečně protahován
- obecně
  - proces má směřovat k pravdivému poznání, které jediné může být základem spravedlivého rozhodnutí
  - předmět soudního rozhodování – soud pod obecné právní pravidlo (dané zákonem) podřazuje (subsumuje) konkrétní skutečnosti (skutkový stav)
  - soud zná právo (iura novit curia) – znalost platného práva a způsobilost k jejich závazné interpretaci a aplikaci soud získává mimo proces (poznávání objektivního práva předmětem procesu není)
  - pro skutková zjištění slouží procesní dokazování, na němž se v různé míře podílejí účastníci řízení, soud, event. jiné subjekty
- princip materiální (objektivní) pravdy
  - proces je uzpůsoben tak, aby umožňoval zjištění skutečného skutkového stavu, neklade v tomto směru žádné formální překážky
  - **X podstatou není zjištění pravdivého stavu věci, ale možnost zjišťování bez formálních zábran**
  - spojován s objektivní pravdou, kterou se má soud snažit zjistit a učinit základem pro své rozhodnutí
  - spojován s principem jednotnosti řízení, volného hodnocení důkazů a vyšetřovacím – dohromady umožňují lépe se dobrat skutečného skutkového stavu
- princip formální pravdy
  - takový formalismus procesu, který je založen na dodržení určitých forem, podle nichž je dán výsledek procesu (nemusí být v souladu se skutečností)
  - při splnění podmínek lze rozhodnout bez zjištění skutkového stavu (jako obecně u rozsudku - § 153/1)
  - příkladem formální pravdy je rozsudek pro zmeškání, pro uznání, platební rozkaz (soud rozhodne jenom na základě tvrzení, že někdo neplnil, co měl)
  - aby nedocházelo k obstrukcím

Důkazní břemena mám 2 - jedno od žalobce, druhé od žalovaného